

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v torek, dne 21. novembra 1933.

Štev. 133.

Sporazum obeh svetovnih sil

Iz Washingtona prihaja vest velikanske važnosti. Združene države Sev. Amerike in Unija sovjetskih socialističnih republik sta sklenile pogodbo, ki med drugim določa: 1. Vsaka država se odreka vsakemu vmešavanju v notranje zadeve druge države in sovjeti ne bodo vršili v USA nobene komunistične propagande. 2. Priznava se svobodno versko udejstvovanje za državljane obeh pogodbenih držav, kar ima seveda praktično vrednost le za Američane. 3. Sklene se konzularna pogodba o medsebojni pravni pomoči in se zagotove državljanom obeh držav iste civilne pravice, ki jih imajo lastni. 4. Rusija amnestira vse Američane, ki so obsojeni ali v preiskavi zaradi gospodarske špijonaže. 5. Rusija se odreče odškodnine za ameriško oboroženo intervencijo v Vladivostoku, ne pa tudi za ono v Murmanskem. 6. Medsebojne terjatve se uredi s posebnim sporazumom. 7. Amerika prizna sovjetsko Rusijo. Za ameriškega veleposlanika je bil imenovan William Ballitt, dočim so bile istočasno odvzete diplomatske pravice trem konzulom Kerenskijeve vlade, ki so še do zadnjega dne zastopali v Ameriki Kerenskijevo vlado.

Temu splošnemu dogovoru pa je dodan še drug dogovor, ki se tiče poglobitve trgovinskih odnosov med obema državama. Rusija bo nabavila v Ameriki bombaža, strojev, živine in železniškega materiala za več ko 500 milijonov dolarjev. Poleg tega pa še ogromne količine bakra, o čemer pa se ne bo javno govorilo, ker kaže dobava bakra preveč na rusko oboroževanje. Baker se bo dobavljal takoj, še predno se poostri položaj na Daljnem Vzhodu, ker velja baker v primeru vojne za kontrabandsko blago in bi se Amerika hotela s tem zvezanim neprimlikam izogniti.

Ze ti sklenjeni dogovori pa dokazujejo, da se bodo odnosi med obema svetovnimi silama še poglobili in da ni izključeno gospodarsko sodelovanje obeh držav v tej meri, da se bo pokazal vpliv na vse gospodarstvo sveta.

V Washingtonu doseženi sporazum je zato svetovni dogodek zgodovinske važnosti, kakršnega že dolgo ni bilo. Kajti ne sme se pozabiti, da sta Amerika in Rusija edini v resnici svetovni sili, ki imata skupno skoraj 800 milijonov ljudi, njih ozemlje pa je tako veliko in tako bogato na prav vseh surovinah, da se vse druge države niti zdaleka ne morejo primerjati. Političen pomen priznanja sovjetske Rusije s strani Amerike je zlasti z ozirom na vojno nevarnost na Daljnem Vzhodu, očitno, še neprimerno važnejši pa je gospodarski pomen washingtonskega sporazuma.

Združene države Sev. Amerike so tipično kapitalistična država z najbolj modernim načinom produkcije, kar jo pozna današnji svet. Sovjetska Rusija pa je protikapitalistična država, ki pa povsod išče kapital, da bi mogla tudi doma uvesti ameriški način produkcije. S sodelovanjem Amerike bi se mogla ta namera sovjetov tudi izvršiti in v tem primeru bi se začela Rusija razvijati v istem tempu, kakor se je nekoč Amerika. Z ozirom na velikanske in naravnost neizčrpnljive zaklade Sibirijske, bi mogla ta postati v kratkem nova Amerika, v katero bodo ljudje tako drveli, kakor so nekoč v Ameriko. Razlika bo le ta, da v Rusiji ne bo gospodar vseh teh neizmernih novih dobrin zasebni kapitalizem, temveč državni. Toda tudi smer Rooseveltovih gospodarskih reform gre v državni kapitalizem. Nad vse verjetno je zato, da bo posledica ameriško-sovjetskega sodelovanja čisto nov gospodarski sistem, ki bo odgovarjal novemu razvoju v Rusiji in v Ameriki. Sovjeti bodo popustili od marsikatero točko svojega maksimalističnega programa, Amerika pa bo krenila

bolj na levo. Deloma to že dokazuje sklenjeni dogovor, ko so sovjeti žrtvovali tako svojo misel o svetovni komunistični revoluciji, ko njih boj proti verstvu.

Jasno je, da bo korak Amerike odločilno vplival tudi na druge države in da bomo v kratkem času čitali, kako so še druge države priznale sovjetsko Rusijo. Še bolj pa bo vplivala rastoča gospodarska moč Rusije, ki ni več nobeno vprašanje, kakor hitro priskoči Rusiji na pomoč ameriški kapital.

Priznanje sovjetske Rusije s strani Zdru-

Nazadovanje trgovine in obrta

Letos 874 trgovin in 971 obrtov manj

Kmetovalci tožijo, da se kmetija ne izplača več in kder pogleda na skrajno nizke cene kmetijskih pridelkov, mora kmetovalcu le pritrditi. Kakor kaže ogromno število odjav trgovinskih in obrtniških obratov, pa se tudi trgovina in obrt ne izplačata več. Kajti drugače pač ni misliti, da bi ljudje v tako velikem številu odjavljali obrate in žrtvovali ves v nje investirani denar in delo. A kar je najtežje, je to, da število odjav letos kar neprestano raste, dokaz, da postajajo razmere v trgovini in obrtu vedno težje in težje. Pričakovati moramo zato, da bo število odjav še naraslo in da bosta trgovina in obrt zaposlovala vedno manj ljudi. Kako zelo je že pritiskala kriza trgovino in obrt, kažejo jasno podatki Zbornice za TOI o številu prijavljenih in odjavljenih obratov.

Tako je bilo v 3. letošnjem četrtletju prijavljenih na področju ljubljanske Zbornice trgovskih in trgovsko pomožnih obratov 182, odjavljenih pa 443, da se je torej število trgovin znižalo samo v 3. četrtletju za 261. V vsem letu pa je bilo prijavljenih 611 trgovinskih obratov, odjavljenih pa 1485 in je torej letos padlo število trgovin za 874. Ta velikanski padec je tem usodnejši, če ga primerjamo s številom prijavljenih in odjavljenih trgovin s lanskim letom. Lani je bilo v prvih devetih mesecih prijavljenih 801 trgovinski obrat, odjavljenih pa 748, da se je torej lani število trgovin povečalo za 53. Lani 53 več, letos 874 manj, v teh številkah je najbolj zgovorno povedana vsa velika stiska, ki je pritiskala trgovino.

Prav enako žalostno sliko propadanja nudi tudi obrt. V 3. četrtletju je bilo prijavljenih 225 novih obrtov, odjavljeno pa 508. Število obrtniških obratov je torej padlo v 3 mesecih za 283. V prvih devetih mesecih t. l. pa je bilo 723 prijav in 1694 odjav in je torej v devetih mesecih padlo število obrtniških obratov za 971 ali za skoraj 1000. Še lani je bil položaj neprimerno ugodnejši, saj so bile v 3. četrtletju prijave mnogo večje ko odjave, na 384 prijav je prišlo le 189 odjav.

Trgovina propada in propada tudi obrt. Zakaj propada trgovina, je bilo v našem listu že ponovno poudarjeno. Ponovno je bilo tudi že povedano, kako spravi trgovino iz sedanjega težkega položaja, samo da so vsi ti predlogi ostali neizpolnjeni. Upamo pa, da bodo zgovorne številke o odjavljenih obratih vendarle poučile odločujoče kroge, da je treba nekaj storiti za dvig trgovine, ker bo drugače ta popol-

ženih držav Sev. Amerike pomeni za vse države nad vse resen opomin, da še bolj skrbe za napredek svojega gospodarstva, ker morajo računati s tem, da se bo ameriško-ruska konkurenca občutila odslej še v mnogo večji meri. Načrtno gospodarstvo, ki je v obeh teh velikih svetovnih silah že vpeljano, oziroma se uvaja, bodo morale sprejeti tudi vse druge države, ali pa postanejo konkurenčno čisto nesposobne. Tudi nam velja ta opomin in to v tem večji meri, čim bolj se manjša upanje na večji izvoz naših pridelkov.

noma propadla. Naj ne pozabijo odločujoči krogi, da ima država v trgovini najboljše davkoplačevalce in da se že zato izplača storiti nekaj za trgovino. In to se izplača tem bolj, ker trgovci nič ne zahtevajo, kar bi zahtevalo od države stroškov, temveč hočejo samo to, da se ne zapravlja s privilegiji državni denar in ubija trgovina.

Prav nič ne velja državo, če odpravi privilegije nabavljalnih zadrug in konzumov, temveč nasprotno bodo njeni dohodki še narasli, a trgovina bo zopet zacvetela. Kar razumeti ne moremo, da se ne bi država poslužila tega sredstva, da obvaruje trgovino pred propadom.

Prav tako nima država prav nobenih stroškov, če s kartelnim zakonom uredi karte, da ti ne bi mogli brez utemeljenega razloga poviševati cen. In tudi kartelni zakon bi mogel trgovini olajšati položaj in jo obvarovati pred propadom. Omejitve prodajalnih industrijskih podjetij bi prav tako ne veljala državo nič, a trgovini zopet olajšala obstoj. Trgovstvo zahteva torej samo reči, ki ne bi državi niti najmanj ne povečale izdatkov, temveč ji narobe dohodke še povečale — a kljub temu ostajajo zahteve trgovine neizpolnjene. In zato pada število trgovin, a s tem tudi število davkoplačevalcev, ker vsaka trgovina je sigurno in dober davkoplačevalec. Samo v Sloveniji bo izgubila država zaradi krivičnih in neutemeljenih privilegijev nabavljalnih zadrug ter konzumov okoli 1000 teh davkoplačevalcev in gre tako izguba na davkih v milijone. Ali je to treba? Ali je takšno postopanje sploh mogoče na kakršenkoli način opravičiti?

In isto je z obrtjo. Zaradi šušmarstva propada obrt v prvi vrsti. Po vseh državnih kaznilnicah se šušmari in dela konkurenca obrtniku. Naravno je, da obrtnik s kaznenci in nedavkoplačevalci ne more konkurirati. Tako propada obrt in le v devetih mesecih je odjavilo 1000 obrtnikov svoje obrate, do konca leta pa bo to število naraslo še za par sto. In zopet bo izgubila država poldrug tisoč davkoplačevalcev, zopet se bodo znižali davčni dohodki za najmanj poldrug milijon. A to le zaradi šušmarstva. Ali je mogoče na kakršenkoli način opravičevati šušmarstvo, ki jemlje državi davkoplačevalce?

Treba je napraviti konec vsem tem napakom in priskočiti trgovini in obrtu na pomoč, da bosta zopet mogla v polni meri vršiti svoje narodno-gospodarske funkcije v korist naroda in v dobro državne blaginje.

Novi državni proračun

Narodni skupščini je predložil finančni minister novi državni proračun za proračunsko leto 1934/35.

Novi proračun predvideva skupno

10.171.250.798 dinarjev izdatkov.

Od teh odpade 6.914.354.340 dinarjev na splošno drž. upravo, 3.256.800.000 dinarjev pa na državna gospodarska podjetja, ki krijejo te izdatke z lastnimi dohodki kot avtonomne finančne ustanove.

Novi proračun je v primeri s sedanjim znižan za 511.6 milijonov dinarjev. Ti pri-

hranki so se dosegli z znižanjem proračunov v vseh ministrstvih, med tem ko znaša avtomatsko povečanje izdatkov, izvirajočih iz zakonskih in pogodbenih državnih obveznosti 244.5 milijonov dinarjev. Avtomatično so se povečali ti izdatki: za pokojnine in invalidnine za 185 milijonov, izdatki za gradnjo železnice za 50.3 milijone (na račun odplačil za gradnjo prog sklenjenih posojil), izdatki prosvetnega ministrstva za 7.36 milijonov in po proračunu gradbenega ministrstva za 0.6 milijonov. Izdatki prosvetnega ministrstva so se po-

večali vsled novo otvorjenih osnovnih šol in zvišanja števila učiteljev. Izdatki gradbenega ministrstva pa so se povečali vsled odplačila posojil, najetih za gradnjo cest. Proračuni vseh ostalih ministrstev pa so bili znižani.

Dohodki.

Tudi dohodki so znatno nižje proračunani vsled sedanjih težkih gospodarskih razmer. Tako so proračunani dohodki posrednih davkov (trošarine, takse in carine) za 325 milijonov nižje.

Znižani pa so tudi dohodki od vseh vrst monopolov in sicer za 56.7 milijonov dinarjev. Državna gospodarska podjetja pa so znižala svoje proračune za 149.3 milij. dinarjev.

Najbolj so znižani dohodki prometnega ministrstva, kjer znaša znižanje 140.3 milij. dinarjev. Razni drugi dohodki v vseh strokah in vrstah so znižani za 16 milij. Din.

Novi državni proračun ima popolnoma izenačene dohodke in izdatke.

Konferenca trgovinsko industrijskih zbornic v Beogradu

Poročali smo že o konferenci trgovsko industrijskih zbornic, ki je bila pretekli teden v Beogradu in ki je trajala več dni. Po obravnavi vseh aktualnih vprašanj je prešla konferenca na svojem zadnjem sestanku na glavno točko svojega dnevnega reda: na formuliranje skupnega predloga z ozirom na nameravano revizijo obrtnega zakona. Konferenca je zlasti razpravljala o teh vprašanjih:

Odredbe obrtnega zakona o gospodarskih zadrukah so premalo natančne. Tako se zakon premalo ozira na to, da ogromno število nabavljalnih in konzumnih zadrug kupčuje, da so nekatere teh postale že čisto navadne trgovine, ki prodajajo svoje blago tudi nečlanom in vsakomur, kdor le hoče kupiti njih blago. To je sicer po obrtnem zakonu prepovedano in je tudi v nasprotju z zadržno mislijo, vendar se to vedno bolj pogosto in že skoraj redno dogaja. Obrtni zakon mora zato imeti strožje določbe in je zato konferenca predložila tudi konkretne predloge, da se ta škodljivi pojav odpravi.

Tudi odredbe o trgovski strokovni nabavi so v starem zakonu nezadostne in je zato konferenca predložila potrebne nove predloge. V istem smislu so bili formulirani tudi predlogi za gostilničarske obrate. Povdarjala se je potreba, da se izda čim preje pravilnik o gostilniških obratih.

Konferenca je nadalje sklenila, da zaprosi trgovinsko ministrstvo, da čim preje izda pravilnik o razmejiti industrijskih in obrtniških podjetij, ker so sedanje določbe obrtnega zakona nezadostne in premalo jasne.

Mnogo se je razpravljalo tudi o § 95. obrtnega zakona in se je konstatiralo, da je vpliv zbornic pri izdajanju pooblastitev in dovolitev za izvrševanje obrtov nezadosten. Konferenca je zato stavila več predlogov, da se vpliv zbornic poveča.

Končno je konferenca sklenila, da se vrši prihodnja konferenca trgovsko-industrijskih zbornic dne 11. decembra v Beogradu, na kateri se bodo končno redigirale vse pripombe in predlogi zbornic k noveli obrtnega zakona.

Po konferenci so bili sprejeti zastopniki zbornic od zunanjega ministra dr. Jevtića, kateremu so izjavili pripravljenost vseh zbornic, da sodelujejo pri sestavi načrta za gospodarsko sodelovanje držav Male antante. Zastopniki zbornic so se ministru Jevtiću zahvalili tudi za poročila, ki jih zunanje ministrstvo stalno daje zbornicam.

ŠVICARSKI IZVOZ IN UVOZ

V oktobru je Švica izvozila blaga za 77.6 milijonov, uvozila pa za 144.5 milijonov švicarskih frankov. Tako uvoz ko izvoz sta večja ko v septembru t. l. in manjša ko v oktobru lani.

Fr. Zelenik:

Ali se naj iztoži?

Pri nas je še vedno v veljavi stari avstrijski trgovinski zakon, čeravno smo že 15 let v svoji državi. V tem zakonu je predpis, da se morajo v inventuro vstavljati **dvomljive terjatve** z bržčasno vrednostjo, izgubljene pa se morajo sploh odpisati. Nič pa ta zakon ne določa, kako se naj ugotavljajo in dokažejo dvomljive ali izgubljene terjatve. Ker v tem pogledu zakon ničesar ne določa, je nastal trgovski običaj in navada, da se prenesejo med nezanesljive, oziroma dvomljive terjatve tiste, katerih se z rednim trgovskim postopanjem, za kar se smatra opominjanje itd., ni moglo izterjati ali se je s poizvedbami zaznalo, da dolжник slabo stoji in da je malo upanja, da bo mogel poravnati svoje dolgov. Med izgubljenimi so se prenesle tiste terjatve, katerih tožba in rubež sta bila brezuspešna ali pa se je na drug način dognalo, da ni ničesar dobiti. Takšna je ta prav stara navada. V eni bilanci so lahko bile te terjatve z manjšim zneskom, če se je pa kasneje proti pričakovanju več izterjalo, kot se je stavilo poprej v bilanco, je prebitok pač prišel v dobro v naslednji bilanci.

Sedaj so pa prišli izvrševalci novega davčnega zakona z drugačnimi zahtevami in nazori, s katerimi ne priznavajo več starega, na zakonu slonečega trgovskega običaja ali navade, temveč dovoljujejo trgovcu in davkoplačevalcu, da sme staviti med dvomljive terjatve le tiste svoje terjatve, o katerih more dokazati neizterljivost s sodnimi papirji.

Mnogim ne gre v glavo ta nova zahteva in ne morejo razumeti, zakaj bi naj stari, po zakonu utemeljeni način ne veljal več. Ne razumejo naši ljudje, zakaj in s kakšno pravico sedaj prepovedujejo trgovcu to, kar je po svojem stanovskem zakonu dolžan storiti. Pripomniti moram, da ni ravno tako veliko nasprotje med določili trgovskega zakona in med zahtevo davčne oblasti.

Da nam bo nova zahteva davčne oblasti bolj pojmljiva, navedem, da so se v tem oziru, to je glede prenašanja na račun dvomljivih terjatev, vršile in dogajale velike nerednosti. Ni pa rečeno, da je bilo to pri nas. Kakšen nevreden davkoplačevalec pokvari ugled vsem in povzroči nezaupanje do vseh!

Radi nekaterih nerednosti morajo trpeti vsi. Iz svoje izkušnje lahko povem, da sem ob priliki raznih revizij ugotovil, da so marsikje vodili res dvomljive terjatve med popolnoma zanesljivimi, samo da je bila bilanca ugodnejša in da so lahko še kaj razdelili. V nekem slučaju sem našel za dober milijon takih dvomljivih terjatev. Naletel sem tudi na vknjižbo, da so že prej odpisane in razvrednotene terjatve vsled propada dolžnikov zopet »aktivirale« in stavili te svojčas odpisane terjatve s polno vrednostjo, da so zboljšali bilanco!

Ne nameravam sedaj razpravljati, kako bi se naj spravila v sklad stari, na zakonu sloneči trgovski običaj in nova zahteva davčne oblasti, ki priznava za dvomljive in izgubljene le tiste terjatve, za katere se more dokazati neizterljivost s sodnimi akti. O tem bi naj razpravljali tisti, ki so osebno prizadeti. Moj namen je le povedati mnenje, ali naj se dvomljive terjatve pri slabih ali propadlih dolžnikih iztožijo ali ne.

Marsikateri odgovori na vprašanje, če naj iztoži terjatev pri propadlem ali pri dolžniku, o katerem je prepričan, da mu ne bo nič plačal, s protivprašanjem, zakaj naj bi povrh izgubljenega denarja izdajal še denar za stroške itd. Mnogo je takih, ki načeloma ne iztožujejo dvomljivih terjatev, ker se jim dozdeva škoda stroškov in sitnosti.

Ali to stališče ni popolnoma upravičeno, temveč bi bilo mnogo bolj pravilno »načelno stališče«, da se iztoži vsaka dvomljiva terjatev. Tožba se naj opusti le tedaj, če je očitno izgubljena vsaka nada, da bi se kdaj kaj dobilo, n. pr. dolжник umre in ne zapusti nikakega premoženja in podobno.

Večinoma je pa dobro, da se ima v rokah razsodbo in rubežno pravico, ker s tem se prepreči zastaranje terjatve in dolžnika se lahko vsak hip brzo potiplje pri žepu. Imamo dovolj primerov, ki dokazujejo, kako prav pride rubežna možnost. Življenje nam nudi primere, da je bilo mogoče izterjati tudi pri takih, kateri so že prisegli, da ničesar nimajo ali pa samo niklasto uro. Imamo primere, da je neutrudljiv upnik našel denar tudi pri težkem

dolžniku, o katerem se je splošno govorilo, da nima ničesar, da se ne more ničesar vzeti, da je vse prodal ženi ali komu drugemu, da je zloben prevarant, da so ga že brez uspeha rubili itd.

Zato pa pravim, da je vendarle umestno iztožiti tudi dvomljive terjatve, da se ima v rokah dovoljenje za rubež. Takšna pravica navadno prav pride prej ali slej. Bilo je tako in bo tudi tako, da vsak propadel dolжник ne ostane vedno pri tleh. Dolжник ni predmet, temveč človek in kakor vsak drug človek, si tudi on prizadeva in se trudi, da bi zaslužil in si zboljšal svoj položaj, si povečal dohodek in si pridobil premoženje. In če bi tudi ne imel naravnost takih stremeljenj, ga gospodarska stiska sili, da mora delati. Vsi ne dobivajo in ne morejo dobivati podpor pri kakšni zbornici ali na županstvu. Včasih pride dolжник tudi nepričakovano do premoženja, n. pr. z dedščino itd. Poveča se mu plača kot zrelejšemu nastavljenju. Večje je število prilik in slučajev, ki pomagajo takemu dolžniku do premoženja ali vsaj do sredstev, katerih se upnik lahko loti. Tudi najbolj zanikrni dolжник ne more v današnjih časih živeti z brezdelnostjo!

Da bi takega dolžnika tožili sedaj, ko kaj ima, bi bilo najbrže nekoliko prekasno. Terjatev je medtem lahko zastarala in se sploh ne bi mogla iztožiti. Ali vas prehitel drug upnik, ki je lahko takoj rubil. Tožbeni postopek je zelo počasen in preteče precej časa, predno pride do rubežni. Dolжник je opozorjen in lahko pravočasno ukrene, da se mu potem ne more ničesar vzeti.

Zategadelj je edino pravilno, da se načeloma vsaka dvomljiva terjatev iztoži takoj, ko se je ni moglo izterjati z opominjanjem. Da naši dobavitelji-upniki niso dosledni, naj navedem zopet slučaj iz prakse. Marsikateri dolжник dobi na svojo prošnjo za poravnavo odgovor, da upnik rajši izgubi še to, kar dolжник nudi, kot da bi sprejel poravnavo. V tem primeru se upnik ne zdi škoda tudi večjega zneska, kot pa so troški za tožbo in rubež. Res je, da je najbrže izgubljen računski znesek, ali mnogokrat se izplača, troške za tožbo izdati, ker so ti troški večinoma malenkostni v primeri z iztoževanim zneskom.

Seveda ni zadosti, če ima upnik v rokah pravico rubežni, pa bi se za usodo svojega dolžnika ne zanimal. Upnik se mora vedno zanimati, kaj počneja dolжник, kako mu gre itd. Posebno potnik mora vedno pri vsaki priliki pogledati, kako je s takšnim dolžnikom. Od provizijskega potnika tega seveda ne moremo zahtevati, če se mu ne obljubi večja provizija za inkaso.

Vem za slučaj, da se upnik ni zadovoljil s prisego dolžnika, da ničesar nima, temveč je vrtal in stikal, da je v resnici iztaknil toliko in take lastnine dolžnika, da je dosegel kritje svoje terjatve, čeravno je dolжник prisegel, da ničesar nima in še mnogi upniki delajo tako in ne v svojo škodo.

Tožba in rubež sta marsikateremu dolžniku neprilicni v družabnem in poslovnem oziru, še bolj pa prisega, da ničesar nima. Zato takšen dolжник na tožbo plača. Pripeti se tudi, da ta ali oni dolжник dobi dobro službo ali menja službo, pa noče, da bi se mu v novi službi zarubila plača in zato raje prej poravnava svoj dolg ali ga odplačuje zlepa.

Na vsak način je s takojšnjo tožbo možnost, da se pride do denarja, veliko večja, kakor pa brez tožbe ali pa s pozno tožbo. Če pravite, da v primeru prošnje za poravnavo nečete ničesar popustiti dolžniku in rajši vse izgubite, zakaj pa se potem izogibljete primeroma manjšim izdatkom za tožbo? Ponavljam pa še enkrat, da ima pravi pomen tožba le tedaj, če se iztoži takoj, ko se ni moglo denarja dobiti z opomini itd.

Napisal sem svoje misli na podlagi podatkov iz prakse. Ni pa zapisano, da bi to naj bila zadnja napisana beseda. Naj povedo še drugi svoje mnenje.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Šeleburgova ul. 3. Telefon št. 22-72.

Zahteve naših denarnih zavodov

V petek je bila v Beogradu važna konferenca zastopnikov naših denarnih zavodov. Na konferenci so bili zastopani vsi naši pomembnejši denarni zavodi iz Ljubljane, Zagreba, Beograda, Novega Sada in Splita. Po vsestranskem in temeljitem razpravljanju o vseh vprašanjih, ki se tičejo denarnih zavodov, je bila soglasno sprejeta ta resolucija:

»Zastopniki vseh strokovnih organizacij denarnih zavodov iz vse države, zbrani na konferenci dne 18. novembra v Beogradu, so sklenili, da zaprosijo kraljevsko vladu, predno bi izdala kakšno uredbo ali predno bi predložila narodnemu predstavstvu zakonski načrt, ki bi se tikal ureditve kmetijskih dolgov, sanacije denarnih zavodov in kreditnih odnosov vobče, konzultirati vedno organizacije denarnih zavodov v vprašanjih, ki se nameravajo urediti z novimi uredbami ali zakonskimi predlogi. Potrebno in pravilno je, da se slišijo ne samo najbolj merodajna mnenja organizacij denarnih zavodov, temveč da zastopniki teh organizacij tudi sodelujejo pri izdelavi teh uredb in zakonskih načrtov. V ta namen bodo denarni zavodi radevolje dali svoje ljudi na razpolago.

Adria prašek je boljši

SPORAZUM O MEDNARODNI UREDITVI LESNEGA IZVOZA

Na gospodarski konferenci v Londonu izvoljeni pododbor za les je predložil gospodar. odboru Društva narodov predlog, da čim prej skliče konferenco lesnih producentov, da bi se dosegel sporazum o mednarodni ureditvi izvoza mehkega lesa iz evropskih držav in če mogoče tudi iz Kanade. Na seji gospodarskega odbora se je konstatiralo, da so se v zadnjem času cene stabilizirale in deloma celo popravile, ker so nekatere države omejile izvoz.

GOSPODARSKA SILA NOVEGA SADA

Ob priliki 15letnice osvoboditve Novega Sada je zbornišni tajnik dr. Slavko Stanić objavil večjo študijo o gospodarstvu Novega Sada v teh letih. Iz tega spisa izhaja, da je v Novem Sadu 3661 podjetij, od katerih odpade na trgovine 1548 (768 branjerij), na gostilne 248, obrte 1488, industrije 45, denarne zavode 19 in zavarovalnice 12. Kvalificiranega osebja je nastavljeno v trgovinah 700, gostilnah 450, obrtih 1983, industriji 7500, denarnih zavodih 280 in zavarovalnicah 120. Če prištejemo k tem namščencem še njih rodbine, potem vidimo, da živi v Novem Sadu od meščanskih poklicev 22.000 ljudi ali približno ena tretjina prebivalstva. Pridobnine je bilo odmerjene l. 1931 za 2.900.000 Din, družbenega davka pa za 1.400.000. Ves promet vseh podjetij je znašal približno 3.800 milijonov, čisti dobiček pa se ceni 57 milijonov Din. Povprečen zaslužek enega podjetja je znašal okoli 15.000 Din. — Od trgovin je največ agentur in komisijskih prodajal (88), nato slede trgovine s mešanim blagom (83), galantentjske (49), špecerijske (43), s kurivom (34), deželnimi izdelki (17), špedicije (17) in trgovine z železnino (13). V zadnjem času vedno bolj izrivajo zlasti manjše trgovine prodajalnice industrijskih podjetij. Od teh je prodajal čevljev 8, tekstilnega blaga in konfekcij 6 in alkoholnih prodajal ter zalog piva 4. — Od obrtnikov so najštevilnejši čevljarji (137), nato slede: brivci (126), ženski krojači 96, moški krojači 94, peki 91, mesarji 79, mizarji 72, izdelovalci klobas 59, zidarji 66, kovači 41, sobni slikarji 41, slaščičarji 47, ključavničarji 24, kleparji 23 in mehaniki 17. Od industrij je 11 kovinskih, 10 tvornic za živila, 7 tekstilnih, 3 alkoholne, 3 lesne in drugih 8. Večina vse industrije je v domačih rokah, le 5 tvornic ima tuj kapital.

Adria prašek je boljši

SKUPNA FRONTA PROTI JAPONSKEMU DUMPINGU SVILE

V Parizu je bila mednarodna konferenca producentov umetne svile, katere so se udeležili zastopniki iz Francije, Anglije, Nemčije, Italije in Združenih držav Sev. Amerike. Na konferenci se je razpravljalo o skupnih korakih vseh interesiranih držav proti japonskemu dumpingu s svilo. Sklenjeno je bilo, da se naj s kontingentiranjem japonskega uvoza svile prepreči zle posledice dumpinga.

Po svetu

Narodna skupščina je priznala nujno interpelacijo poslanca Božiča zaradi »Kr vaje«, čeprav se je minister za šume i rude izjavil proti nujnosti.

V Subotici se je začel proces zaradi poloma Trgovsko-industrijske banke. Državni pravdnik obtožuje nekatere uradnike in člane uprave, da so zagrešili falzifikate, lažnivo vodstvo knjig in da so nemarnim poslovanjem povzročili polom banke.

V Skoplju se je pričel proces proti ranateljstvu Privredne banke.

Bolgarske oblasti so prepovedale Perčecovemu plačaneu Marku Došenu njegova predavanja, ker je v njih napadal na skrajno surov način Jugoslavijo. Bolgarski listi to prepoved odobravajo.

Večja skupina bolgarskih novinarjev je obiskala Beograd, kjer je bila zelo priščno sprejeta.

Na letni skupščini bolgarske zemljoradniške omladinske zveze »Aleksander Stambolijski« je prišlo do navdušenega odobravanja, ko je poslanec Dimitrov govoril o potrebi bratskega sporazuma med Bolgarsko in Jugoslavijo.

Razorožitvena pogajanja se bodo vendarle nadaljevala, čeprav brez Nemčije. Najprej bodo v Ženevi, nato pa v Rimu, da se ustreže Mussoliniju. Paul Boncour in angleški delegat Eden sta odpotovala skupaj v Ženevo.

Mussolini pa še naprej zahteva, da se reši razorožitveno vprašanje na konferenci štirih velesil. Francija pa še ni pristala na to zahtevo.

Znani italijanski senator Scialoja je v Rimu umrl.

Položaj Sarrautove vlade je zelo omajan in parlament bo njen finančno-sanacijski načrt po vsej verjetnosti odklonil. Govoril se o novi Herriotovi vladi ali pa o prehodnem kabinetu Bonnetta, ki naj bi izvedel sanacijo drž. financ. Tudi kabinet de Monzieja bi bil mogoč z nalogo, da izvede sporazum levih strank.

Francoski prosvetni minister de Monzie je demisioniral.

Pri španskih volitvah, ki so potekle v glavnem mirno, so zelo napredovale desničarske stranke, ki so si osvojile nad 150 novih mandatov. Socialisti, ki so imeli dosedaj 110 poslancev, bodo imeli v novem parlamentu le 50. Enako so nazadovale tudi druge levičarske stranke.

Skupina liberalnih poslancev Herberta Samuela, ki je doslej podpirala politiko MacDonaldove vlade, je prešla v opozicijski tabor.

Nemčija je zahtevala, da se ji prizna pravica, da poveča svojo stalno vojsko na 300.000 mož in da sme imeti tudi tanke in težke kanone. Če pa se druge velesile ne bi razorožile, potem se bo Nemčija oboroževala po mili volji. Glede kontrole oboroževanja se Nemčija ni nič izrekla. S tem so odkritja »Petit-Parisiennae« o vojnih pripravah Nemčije potrjena.

Nemška veleposlanika v Parizu in Londonu sta protestirala pri francoski in angleški vladi, ker francoski in angleški listi ponatiskujejo odkritja »Petit-Parisiennae«. Pridno protestira tudi Göbbels, ki pravi, da propagandno ministrstvo sploh ne bi moglo izdati takšna navodila nemškimi diplomatom.

V razgovoru z dopisnikom »Saturday Review« pa je izjavil Göbbels, da si hoče Nemčija osvojiti vsa tista ozemlja, ki so ji neobhodno potrebna. Po tem stališču, da bo tudi uravnala svoje stališče do Francije.

V japonski mornarici je popolnoma zmaga imperialistična struja, ki zahteva v pomorskem oboroževanju popolno enakost z Anglijo in Ameriko. Vsi višji oficirji v mornarici so bili zamenjani s pristaši imperialistične struje.

Poseben odbor agrarcev in industrijev so ustanovili v Pragi, ki naj doseže sporazum med industrijo in kmetijstvom, da bo mogoče ustanoviti gospodarski načrt Male antante.

Veleturnica orožja Schneider-Creuzlo izkazuje za l. 1932/33 čistega dobička v višini 25.39 milijonov fr. frankov. Izplačala bo 5-5% dividende.

Letos je bilo v USA 1630 stavk. V vsem je stavkalo 588.000 delavcev. Izguba na mezdah znaša 24 milijonov dolarjev. Večina teh stavk (1100) je bila med 1. VII in 31. X.

Japonska namerava v Mandžuriji in Koreji 500.000 hektarjev zasaditi z bombažom.

Denarstvo

NOBENE INFLACIJE V JUGOSLAVIJI

»Prager Presse« poroča iz Beograda, da je popolnoma zmagalo stališče finančnega ministra dr. Djordjevića, da se namreč mora inflacija na vsak način preprečiti. Morebitni primanjkljaj v državnem proračunu, ki bi nastal vsled padca cen kmetijskih pridelkov, se mora nadomestiti z nadaljnjim znižanjem državnih izdatkov. Obenem pa se morajo davki bolj energično izterjati, da se doseže ravnotežje med dohodki in izdatki.

STANJE NARODNE BANKE

Po zadnjem izkazu Narodne banke z dne 15. t. m. se je njeno stanje po 8. novembru spremenilo tako-le (vse v milijonih Din):

Na aktivni strani: Zlata in devizna podloga se je povečala za 546 na 1.917,9 in sicer zlato za 0.049 na 1.794,9, tuje valute za 0.052 na 0.193 in devize za 53 na 122,74.

Devize, ki ne spadajo v podlogo, so padle za 7,9 na 22,48; vsota kovanega denarja v niklu in srebru se je povečala za 22,07 na 210,5.

Posojila so se dvignila za 2,01 na 2.175,3 in sicer so se povečala eskontna za 3,03 na 1.866,2, dočim so lombardna padla za 1,01 na 308,5.

Bivši predjemi državi so se dvignili za 0,27 na 1.719,2, vrednosti rezervnih fondov za 0,09 na 47, račun nepremičnin, pohlštva in zavoda za tiskanje bankovcev za 0,12 na 161,1, razne aktive pa za 5,4 na 216,68.

Na pasivni strani: Obtok bankovcev se je zmanjšal za 65,1 na 4.257, zato pa so narasle obveze na pokaz za 80 na 1.139,9.

Državne terjatve so se povečale za 2,98 na 6,58, tekoči računi pa za 67,8 na 649,9, razni računi pa za 9,27 na 483,3.

Tudi obveze z rokom so se povečale in sicer za 10,2 na 1.100,5. Razne pasive so narasle za 2,45 na 334,9.

Vsota bankovcev v obtoku in obvez na pokaz je narasla na 5.397,0, čemur odgovarja skupno zlato in devizno kritje v višini 35,53 odstotkov in je ostalo kritje popolnoma isto, ko v prejšnjem tednu. Samo zlato kritje pa se je v primeri prejšnjeteledenskemu zmanjšalo od 33,35 na 33,25%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

PRED STABILIZACIJO DOLARJA

Dolar, ki je v drugi polovici prejšnjega tedna padel že na najnižjo stopnjo, da je padel v četrtlet na pariški borzi že od 15,34 na 15,05, se je v zadnjih dneh zopet precej popravil. Tako je notiral v soboto v Parizu že 15,65, v Londonu pa 5,275, v Pragi pa je napredoval od 20,125 na 20,625. Da se je tečaj dolarja tako popravil, je mnogo pripomogla vest, da namerava Roosevelt stabilizirati dolar, ko bo padel na polovico svoje vrednosti. Ker znaša sedanji tečaj dolarja le 56% zlatega, je skoraj že prišel čas za stabilizacijo dolarja.

Ameriška vlada namerava v ta namen ustanoviti poseben stabilizacijski fond.

Da prepreči beg kapitala iz dežele, je ameriška vlada razglasila, da bo v prihodnje vse menične operacije strogo pregledala in dovolila le čisto trgovinske. V vsem je odšlo od marca naprej ameriškega kapitala za poldrugo do dve milijardi dolarjev.

*

Bolgarski bankovci po 5, 10, 20, 50 in 100 levov pridejo dne 1. januarja iz prometa.

Ker je Poljska banka znižala pred kratkim obrestno mero od 6 na 5%, bodo sedaj tudi druge banke primerno znižale obrestno mero. Najprej bo to storila Poštna hranilnica, nato pa drugi denarni zavodi.

Izkaz Čsl. Nar. banke izkazuje zmanjšanje deviz za 4,9 na 916,5 milijonov, povečanje gotovine za 16,3 na 149,7, povečanje eskontnih menic za 56,6 na 1.008,5 in zmanjšanje lombarda za 246,5 na 422,6 milijonov kron. Obtok bankovcev se je zmanjšal za 343,7 na 5.665,7 milijonov Kč. Kritje se je povečalo od 40,2 v prejšnjem tednu na 40,7%.

Pojemalni denar, ki ga je izdajala avstrijska občina Wörgl, je avstrijsko upravno sodišče prepovedalo, ker je v nasprotju s privilegijem Narodne banke.

Zlata zaloga Francoske banke se je po njenem zadnjem izkazu znižala za 750 milijonov frankov, od česar odpade 100 milijonov na ameriške nakupe zlata.

Depoziti v ameriških bankah so se v zadnjih treh tednih znižali za 219 na 5869 milijonov dolarjev, kar je posledica strahu pred še večjim razvrednotenjem dolarja.

Povpraševanje po našem blagu v tujini

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je razvil sistematično akcijo, da zainteresira tuje uvoznike za naše blago, zlasti uvoznike, ki še niso v trgovinskih stikih z našo državo ali pa so imeli le začasne stike. Odziv tujine na akcijo Zavoda je odličen in so bile že dosežene nove trgovinske zveze naših producentov s tujimi uvozniki. Da bi se čim bolje izkoristil naslovni material Zavoda in da se nudi tujim uvoznikom čim bolj uporaben ponudbeni material, poziva Zavod naše interesente, da mu pri sklicevanju na številke tujih povpraševanj, pošljejo tudi konkretne ponudbe, ki naj obsegajo te podatke: Točno označbo vrste blaga in embalažo po tržnih uzancih, razpoložljivo količino blaga, ceno, ki naj bo po možnosti kalkulirana ali cif uvozno pristanišče ali franko naša mejna postaja, plačilne pogoje in rok dobave. Obenem naj pošljejo tudi vzorce, če to zahteva ponudni predmet. Zavod bo že na podlagi te ponudbe sporočil interesentu, če ima njegova ponudba upanje na uspeh in bo v tem primeru spravil ponudnika v direktno zvezo s tujim uvoznikom. Pripominjamo pa, da Zavod ne prevzema nobenih jamstev za boniteto tujih tvrdk.

Les in lesni izdelki

12192 — Solun: gradbeni les raznih vrst;
18334 — Catania: lesni zastopnik za južno Italijo in Sicilijo, pohištvo;
18455 — Alexandria (Egipt): zastopnik za razen les;
18570 — Praga: doge za sode.

Sadje in vino

13395 — Bruxelles: vino;
16684 — Bodenbach: zastopnik za sadje, zelenjavo in druge deželne pridelke;
17680 — Lyon: zastopnik za orehe;
17697 — Krakow: pekmez, grozdje, jabolka, suhe češnje in drugo suho sadje;
17925 — Haifa: zastopnik za suho sadje (zlasti češnje), pekmez in razne sadne konzerve;
18330 — Mor. Ostrava (ČSR): stara in nova 50odstotna slivovka;
18348 — Dunaj: orehi;
18349 — Dunaj: zastopnik za prodajo pekmeza in orehov;
18430 — Tabor (ČSR): mošt iz grozdja;
18570 — Praga: suhe višnje;
18576 — Hamburg: zastopnik za orehe;
18648 — Lille: rizling.

Razni deželni pridelki in zdravilne rastline

15984 — Jaffa: zastopnik za deželne pridelke vseh vrst;
17297 — Le Pirée: žito, fižol, grah itd.;
17360 — M. Gladbach (Nemčija): razno semenje;
17680 — Lyon: zastopnik za fižol;
17682 — Aš (ČSR): koruzni slad;
18576 — Hamburg: zastopnik za deteljno seme, luk, oljate pogače;
17696 — Hamburg: zastopnik za razne vrste zdravilnih rastlin;
17925 — Haifa: zastopnik za seme solčnic;
17943 — Jaffa: hmelj (za pivovarno, ki se gradi);
17945 — Milan: zastopnik za razne deželne pridelke;
17946 — Charlottenburg: cikasto vino za pripravljavanje kisa;
18245 — Brno: deteljno seme, fižol, grah, mak;
18452 — Istanbul: seme od sladkorne repe;
18570 — Praga: oljkino olje, buhač;
18658 — Gdansk: oljkino olje in buče;
18659 — Barcelona: zastopnik za lan in grahorico;
18656 — Hamburg: fructus cynosbati (divji šipek), fižol, seme od solčarice;
18805 — Dunaj: zastopnik za semena;
18147 — Dunaj: zastopnik za lan in podobne pridelke.

Perutnina, živina in ribe

17680 — Lyon: zastopnik za surovo maslo, jajca in sladkovodne ribe;
17925 — Haifa: zastopnik za surovo maslo, sir;
17945 — Milan: zastopnik za sardele, gobe in mravljijska jajca.
18351 — Praga: med, sir;
18576 — Hamburg: zastopnik za surovo maslo;
18589 — Dunaj: sir, mlečni proizvodi, salama;
18656 — Hamburg: čebelni vosek;
18658 — Gdansk: sardine.

Rudarstvo

18301 — Köln: razne rude;
18360 — Brno: sirovi baker in železna ruda;
18607 — Den Haag: sirovi magnezit;
18659 — Barcelona: zastopnik za sirovi magnezit;
18805 — Dunaj: zastopnik za azbest in magnezit.

Razni industrijski predmeti

15014 — Collonge (Francija): čevlje, tekstilno blago, igrače, konzerve, kavčukasti predmeti itd.;
15984 — Jaffa: zastopnik za industrijske izdelke vsake vrste;
17925 — Haifa: zastopnik za vrvarske izdelke;
18159 — Neu Allschwil, Švica: močno s celulozom impregnirano platno za izdelavo trdih delov pri obutvi;
18451 — Istanbul: zastopnik za pločevinarstvo in emajlirano posodo, aluminij v listih, kemične proizvode in ekstrakt za strojenje kož;
18455 — Alexandria: zastopnik za papir, tekstilno blago, pločevino, kositer, vrvi;
18655 — Santiago: zastopnik za kovinske in železne izdelke ter toaletne predmete;
18659 — Barcelona: zastopnik za aluminijeve hidrate in okside, kalcijev cijanamid in mizarski klej;
18702 — Aleksandria: zastopnik za mineralno vodo, kovinske izdelke, pohištvo in gradbeno stroko.

Razno

14375 — Barcelona: uvoz raznih proizvodov v Španijo;
18412 — Tangier (Maroko): zastopnik za razne predmete;
18655 — Santiago: zastopnik za živila (tudi za Haiti in Porto Rico);
18702 — Alexandria: zastopnik za živila.

Mastna in polmastna

„URAN“-krema za lice se
naroča pri „Uran“.

Cenejša je in več zaslužite.
Priporočite jo svojim odjemalcem.

„URAN“, LJUBLJANA

Mestni trg

Zunanja trgovina

ZANIMIVA PRIMERA

Za l. 1934/35 predložena proračuna Avstrije in Češkoslovaške izkazujeta to sliko:

	dohodki	izdatki
Avstrija	1903	1902,40
Češkoslovaška	1907,75	1907,50

Več ko še enkrat več prebivalstva ima Češkoslovaška ko Avstrija in tudi gospodarski pogoji Češkoslovaške so ugodnejši, vsem pa si more Avstrija dovoliti enake državne izdatke ko Češkoslovaška. Bo pač treba temeljito korigirati povest o revni Avstriji.

*

Italijanski posl. Casalini, ki naj prouči po nalogu Mussolinija, kako bi bilo mogoče dvigniti bolgarski izvoz v Italijo, je izjavil, da to ni mogoče doseči z uvoznimi dovoljenji, temveč morajo Bolgari gledati na to, da bolje organizirajo svoj izvoz in da standardizirajo svoje pridelke. Danes se dogaja, da Bolgari medsebojno konkurirajo na zunanjih trgih.

Avstrijska vlada je znižala uvozno carino na našo pšenico od 16 na 12,8 zlatih kron za 100 kg.

Avstrijska vlada je prepovedala svoboden uvoz naših konj, razen onih za klanje. Milijon hrastovih pragov namerava kupiti v Jugoslaviji uprava neke češkoslovaške zasebne železnice.

Jeklarne v USA so za 27,1% bolj zaposlene.

Belgijski žični kartel je sklenil, da zni-

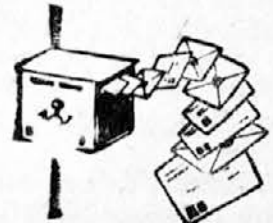
Naš pravi domači izdelek

za ceno za žice na domačem trgu za 5 do 20 frankov pri toni.

Letošnja kanadska žetev je dala 271,8 (lani 428,5) milj. bušljev pšenice, 311,3 (391,5) ovsa, 63,7 (80,7) ječmena.

PROCES ZARADI NEPLAČANE PROVIZIJE

Kakor znano, je pred meseci dovolila švicarska vlada uvoz 2000 vagonov jugoslov. koruze po zelo ugodni ceni, če nabavi Jugoslavija določene količine plemenske živine v Švici. Živino bi mogla plačati Jugoslavija že iz razlike med ceno, ki je vladala na jugoslov. žitnem trgu in ceno, po kateri je dejansko bila plačana jugoslovanska koruza v Švici. Za trdiko, ki bi izvoz koruze izvedla, pa bi še ostal lep dobiček. Izvoz bi moral po prvotnem načrtu izvesti Privilegirana družba za izvoz, a se je v trgovino vmešala tvrdka Gottlieb iz Novoga Sada in dosegla, da je pripadlo njej 30 odstotkov vse trgovine. 40 odstotkov pa je dobila »Agraria« in ker je Prizad od trgovine odstopil, tudi njegovih 30 odstotkov tvrdka Gottlieb. Vso trgovino pa je posredoval Milan Schwarz, jugoslovanski častni konzul v Curihu. Dobiti bi moral provizijo v višini 1 odstotka, a omenjeni tvrdki te provizije nista hoteli izplačati. Zato je Schwarz svojo terjatev odstopil tvrdki »Orvage«, ki sedaj toži omenjene tvrdke za provizijo v višini 482.000 Din.

„KUVERTA“

D. Z. O. Z.

LJUBLJANA

Karlovska c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

CARINSKA KONVENCIJA MED ITALIJO IN ARGENTINO

Pred kratkim je bila v Rimu podpisana carinska konvencija med Italijo in Argentino kot dopolnitev obstoječe trgovinske pogodbe. Nova konvencija dovoljuje razne tarifne olajšave, da se poveča trgovina med obema državama. Argentina je priznala Italiji olajšave za vse glavne italijanske izvozne predmete, ko limone, paradižne konzerve, testenine, razne tkanine iz bombaža in umetne svile, marmor in drugo, Italija pa Argentini za zmrznjeno meso in druge živalske proizvode. Konvencija je sklenjena na tri leta in stopi v veljavo takoj po njeni ratifikaciji.

Adria prašek je boljši

Univ. prof. dr. Milan Škerlj:

Nekaj o izdaji menic in čekov in o vojenju trgovinskih knjig

C. Predružitve

I. V menici in čeku

Menični in čekovni zakon določa splošno, da je vsak menični podpisnik zavezan po onem meničnem besedilu, ki ga je on podpisal. Če se torej menično besedilo predružitve, so eni podpisniki zavezani po besedilu pred predružitvijo, drugi pa po besedilu, kakršno je nastalo s predružitvijo. To velja tako za predružitve, pri katerih se vidi, da je nekaj in kaj je spremenjeno, kakor tudi za one, ki ne dajo spoznati prejšnjega besedila, bodisi da je postalo nečitljivo vsled prečrtavanja, radiranja ali vsled uporabe kakih kemičnih sredstev, kakršna so zlasti razne čudodelne kapljice. Vse eno je tudi, ali se predružitve zgodi po naključju — na menico se razlije črnilo — ali iz nemarnosti, ali namerno, in vse eno je, ali je

namerna samo ta, da se besedilo, ki res ne ustreza volji strank, popravi tako, da ji res ustreza, da bi se na pr. rešila draga menična golica, ali iz drugih namenov. Niti za to ne gre, ali se predružitve bistvena sestavina temeljne menice, ali ne bistvena, na pr. neomejen akcept v omejen; tudi naknadno domiciliranje in izprememba domicila imata isto posledico.

Zakon seveda veže ono posledico samo z neupravičeno predružitvijo. Neupravičena je pa vsaka predružitve, ki ji niso pritrdili vsi dotedanji podpisniki — in sicer najboljše na sami menici in s svojimi podpisi. Če torej hočem spremeniti domicil in mi ne pritrdijo vsi dotedanji podpisniki, so mi oni, ki niso pritrdili, zavezani na prejšnjem plačilnem kraju, tam moram menico prezentirati v plačilo in protestirati, in če hočem, da mi ostanejo v regresni zavezi poznejši podpisniki, tudi še na

novem domicilu: dvojna pot, dvojni stroški, ki vsaj enkrat zadenejo mene. Isto velja, če predružitve čas plačila; — dvakratna prezentacija, dvakratni protest, dvakratna notifikacija, enkrat gotovo ob mojih stroških. Že samo te posledice naj bi odvrčale od samolastnih predružitvev.

Menica potemtakem po samem zakonu vsled predružitve načelno ne postane neveljavna; možno je pa tudi to, takrat namreč, kadar vsled predružitve odpade katera od bistvenih sestavin: briše se dosedanja, v naglici se ne zapiše druga ali zapiše se tako, da ne ustreza zakonu, ali doda se nova sestavina, ne izbriše se pa prejšnja, tako da imamo na pr. dva plačilna kraja in sl. Taka menica je seveda neveljavna in tudi prejšnji podpisniki, ki sicer ostanejo v zavezi, bodo imeli precej orožja, braniti se je.

Vsekakor pa bo posledica neupravičene predružitve ta, da menica ne bo nesumljiva in zato ne več sposobna za uveljavljanje v pospešenem meničnem postopku, t. j. sodišče po nji ne bo izdalo meničnega plačilnega naloga. Kolike važnosti je prav danes možnost, da hitro dobim izvršilni naslov in morda prehitim druge upni-

ke ali preprečim kake kvarne dispozicije dolžnika, pač ni treba naglašati. Zato sem uverjen, da se take neupravičene predružitve čisto niti gmotno ne izplačajo, pa naj bodo izvršene z najboljšim namenom. Samo malo naj se stvar kje zatakne, pa so posledice lahko jako hude, mnogo hujše nego bi bila nabava nove golice! Zlasti se nikar zanašati na to, da ni bilo namena koga oškodovati. Posledice predružitve so čisto objektivne, za cilj in namen ne gre niti malo. In ne zanašati se na to, da se predružitve ne bo zapazila. Ni menda niti kemičnega sredstva, ki ne bi zapustilo sledov na papirju, če ne naravnost vidnih, pa vsaj takih, ki se dajo doognati s kemično preiskavo. Samo v eni pravdi naj se pojavi kaj takega, pa postane sodišča oprezna, dolžniki pa bodo imeli novo pretezo, da z raznimi prigorovi in dokaznimi predlogi vsaj zavlačujejo pravde, seveda na škodo upnikov. Par pokvarjenih golic gotovo ni vredno tolikih posledic. Najbolje je pač, da se vsebina menice, če je količjak dvoma glede izpolnitve, najprej napiše, brez lastnoročnih podpisov, na navaden list papirja, kjer se lahko popravi, in šele potem zapiše na uradno golico in podpiše. (Nad. prih.)

Dobava-prodaja

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe o dobavi 50 kg motvoza; do 28. novembra t. l. o dobavi 1000 kg pisanih cunj in 100 ovojev strešne lepenke. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.)

Direkcija drž. železnic v Subotici sprejema do 28. novembra ponudbe o dobavi 1000 sirkovih metel. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 24. novembra ponudbe o dobavi 100 kg jeklene pocinkane žice in 100 žicovodnih koles; do 28. novembra pa o dobavi 21 m³ hrastovega lesa in borovih mostnic, 500 kg mavca, 50 kg krede, 30 kg kostnega olja, 1000 kg šamotne moke, 1800 kg žičnikov, 5000 bakrenih vetroklinov, 700 kg pločevine, 4300 zakovic, 900 vijakov, 1450 kg jekla in 2000 kg ploščatega Siemens-Martin železa. (Pogoji so na vpogled pri omenjenem oddelku.)

Zamenjava stoječih iglastih in stoječih bukovih dreves za mehke deske in plohe se bo vršila potom pismenih ponudb, katere je vložiti do 24. novembra t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Ljubljani. (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnic v Ljubljani sprejema do 28. novembra ponudbe o dobavi 1500 kg karbolineja, 1500 kg katrana, 10.000 kg koksa in 20.000 kg bukovega oglja.

Direkcija drž. rudnika Kakanj sprejema do 21. novembra ponudbe o dobavi 6000 opek; do 27. novembra pa o dobavi 5 kg laka za šolske table, 10 kg sikativa, 3000 vijakov, 270 kg žice, 100 kg kleja, 25 kg šolske krede, 25 kg terpentinovnega olja, 100 kg sadre, raznih cevi, vodokaznih stekel, 650 kg vijakov z maticami in 545 žarnic.

Komanda pomorskega arzenala Tivat

sprejema do 24. novembra t. l. ponudbe o dobavi čopičev.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Razno

Zveza hrvatskih kmetijskih zadrug je zašla vsled poloma Hrvatskega gospodarskega društva v finančne težkoče. Zveza šteje okoli 400 članic, ki izjavljajo, da hočejo na vsak način Zvezo rešiti. Seveda pa bi bila za sanacijo potrebna tudi državna podpora.

Splitski »Zadrugar«, ki je izhajal že 22 let, preneha po časopisnih vesteh izhajati.

Janjčeva radikalno-socialna stranka zbira prispevke za nabavo letala, ki bi služilo v propagandne namene.

Nov mestni del se zgradi na Sušaku po sklepu občinskega sveta.

Žično železnico na Učko goro namerava zgraditi Italijani. Železnica bi veljala okoli 3 in pol milijona lir.

Italijanščina se bo poučevala na poljskih srednjih šolah, na univerzi v Varšavi pa se ustanovi stolica za italijanščino.

Ivan Bunin bo podelil Nobelovo nagrado za literaturo z Merežkovskim, ker je po njegovem mnenju Merežkovski danes najboljši ruski pisatelj.

Francosko realno gimnazijo so odprli te dni v Pragi. K otvoritvenim svečanostim je prišel francoski letalski minister Cot.

Poseben dijaški oddelek mesta zgrade v Bukarešti. V tem mestnem delu bodo smeli stanovati samo dijaki, za nje pa bodo zgrajene posebne gostilne, kjer bo hrana zelo poceni.

Za samo 1800 dinarjev je bil v Madridu na javni dražbi prodan avtomobil bivšega kralja Alfonza.

V francosko tujsko legijo se v zadnjem času prijavlja toliko Nemcev, da jih morajo francoske oblasti odklanjati.

62.070 traktorjev so napravile sovjetske tvornice v letošnjih prvih desetih mesecih.

Svilnate srajce bodo nosili odslej japonski vojaki. Japonska vlada je namreč sprejela predlog japonskih industrijcev svile, da se vpeljejo v vojski svilnate srajce, ker bi se s tem povečala produkcija domačega blaga, uvoz bombaža pa bi se zmanjšal.

Mesto Osaka na Japonskem se vsako leto pogrezne v morje za 4 centimetre, kakor je to ugotovil japonski geolog dr. Imamura po 40 letnem študiju.

Irzna poročila

PERUTNINSKI TRG

Izvoz žive perutnine iz Jugoslavije je v zadnjem času zelo velik in znaša do danes že 70 vagenov (po 5000 kg). Večinoma se izvažajo piške in kokoši in sicer v Nemčijo, Švico in zlasti v Italijo. Cena pa je slaba in se plačujejo piške in kokoši franco Postojna ali Jesenice po 9.50 do 10 Din. — Te dni se je začel tudi izvoz puranov na Angleško. Še vedno se izvažajo naši purani kot madjarski. Cena puranov pa je na Angleškem slaba in še ne dosega višine na domačem trgu.

VIŠJE CENE VINA V PRIMORJU

Na sestanku gostilničarjev in točilcev vina na Sušaku je bilo sklenjeno, da se v vseh lokalih toči belo in črno vino po 10 dinarjev, čez ulico pa dva dinarja ceneje. Seveda se točijo boljše vina še dražje.

ITALIJANSKI JAJČNI TRG ZAČETKOM NOVEMBRA

Prvi teden v novembru je bil za italijanski trg z jajci zelo ugoden in so bile cene v stalnem dvigu. V severni Italiji je narasla cena na 411 do 419 lir. Povprečna cena za tisoč jajc je 458 lir, a je še vedno nižja ko lani, ko se je plačevala cena po 494 lir. V Milanu se je dvignila cena za prvovrstno blago od 6.20—6.30 na 6.70 do 6.80 lir, v Rimu pa od 4.20—4.70 na 4.80 do 5.10 lir. Računa se, da bodo cene jajc še porasle. Tuja jajca imajo precej nižjo ceno in se plačujejo v Rimu le po 3.10 do 3.20 lir za 1000 jajc.

Program ljubljanske radio-postaje

Sreda, dne 22. novembra: ob 12.15: Reproduciran koncert (odlomki iz Smetanove opere Prodana nevesta) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproduciran koncert (Dvorakove kompozicije) — 18.00: Komorna glasba, izvaja radio kvintet — 18.30: Koncert radio orkestra — 19.00: Trebinje in Črna gora (Aljančič Zdenko) — 19.30: Literarna ura — 20.00: Prenos iz Prage: Simfonični koncert — 22.00: Čas, poročila — 22.20: Radio-jazz.

Četrtek, dne 23. novembra: ob 12.15: Reproducirana instrumentalna glasba (Šlagerški venčki) — 12.45: Poročila — 13.00: Čas, reproducirana vokalna glasba (tenoristi) — 18.00: Pridobitnost kmečke gospodinje (ga. Grumova) — 18.30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) — 19.00: Srbohrvaščina (dr. Rupel) — 19.30: Reprod. glasba po željah poslušalcev. — 20.00: Proslava sv. Cecilije, zaščitnice glasbe: 1. Glasbeno predavanje; 2. Koncert pevskega zbora »Ljubljane«; 3. reproducirana religiozna glasba — 22.00: Čas, poročila — 22.20: Koncert radio orkestra.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Torek, dne 21. novembra: Zaprt. Drama gostuje v Celju z veseloigro Pravica do greha.

Sreda, dne 22. novembra: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Izven. Globoko znizane cene od 5 do 14 dinarjev.

Četrtek, dne 23. novembra: Praznik evetnih češenj. Red Cetrtek.

Petek, dne 24. novembra ob 15: Hamlet. Dijaška predstava po globoko znizanih cenah. Izven.

Opera, začetek ob 20.

Torek, dne 21. novembra: Pikova dama. Red C.

Sreda, dne 22. novembra: Traviata. Red Sreda.

Četrtek, dne 23. novembra: Havajska roža. Red A.

Petek, dne 24. novembra: Zaprt.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mlečnih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Trgovci in industrijci!

Trgovski list

se priporoča za inseriranje!

TISKOVINE

vseh vrst: trgovske, uradne, reklamne, časopise, knjige, večbarvni tisk hitro in poceni!

TISKARNA MERKUR

LJUBLJANA, GREGORČIČEVA 23
Tel. 25-52 Telegram: Tiskarna Merkur.

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani